

A Szegedi Tudományegyetemen egyelőre nem terveznek elbocsátásokat

„Már az ezüstartalékokat éljük fel”

A felsőoktatásban nincs meg a kötelezően előírt idei béremeléshez a szükséges fedezet, ezért több intézmény is elbocsátásokra készül. A Szegedi Tudományegyetemen most készítik a költségvetést, egyelőre nem terveznek létszámcsoökkentést.

MUNKATÁRSUNKTÓL

Országsszerte pánikot okozott az egyetemeken és a főiskolákon, hogy az idei kötelezően előírt béremelés fedezetét csak 40-50 százalékban biztosította a költségvetés, a többit pedig elsősorban elbocsátásokkal, korai nyugdíjazásokkal maguknak a felsőoktatási intézményeknek kellene kigazdálkodniuk.

A béremelés két lépcsőben hajtandó végre: januártól 7,5, szeptembertől 4,5 százalékkal kellene növelni a dolgozók fizetését. A legtöbb egyetem több száz fős létszámleépítést tervez. Szabó Gábor rektor nemrégiben azt nyilatkozta: a Szegedi Tudományegyetemen jobb a helyzet. A központi költségvetésből érkező pénz ugyan mintegy 350-400 millió forinttal kevesebb annál, hogy a béremelést fedezze, de a hiányzó összeget az egyetem saját bevételeiből igyekezik pótolni.

Trásér Ferenc, a 40 milliárd forintból gazdálkodó, 6600 munkatársat, ebből 1685 főállású oktatót és kutatót, valamint megbízási szerződéssel 3600 külsős oktatót foglalkoztató SZTE gazdasági főigazgatója elmondta: egy-két hét múlva készül el az intézmény karokra lebontott, összesített költségvetése, és akkor látják majd a pontos számokat. Addig nem is gondolkodnak elbocsátásokon. Ami már is biztos: az Oktatási Minisztériumtól kapott támogatás idén mindössze 97,6 millió forinttal lesz magasabb, mint tavaly volt, holott csak a bérnövekmény-igény több mint egymilliárd forint, és az energiára is kétszázmillió forinttal többet kell majd fordítaniuk. Ez azt jelenti, hogy reálértékben csökken az egyetem támogatása. Trásér Ferenc abszurd dolognak tartja, hogy kötelező bérfejlesztést ír-

A XXI. század Szegeden. A tanulmányi és információs központ 800 millió forintba kerül évente

Fotó: Karnok Csaba

nak elő, ugyanakkor nem adnak hozzá forrást. A hallgatók után járó állami normatív támogatás az SZTE esetében közel 16 milliárd forint az idén. Ennek az egy százalékát – mintegy 160 millió forintot – azonban nem adja oda, hanem tartalékként zárolja a kormányzat. Az elmúlt években például árvízkarosultak megsegítésére vontak el ebből az összegből.

Az egyetemeken többségében leginkább a bölcsészkarok kerültek katasztrofális

helyzetbe, ezért a dékáni kollégium a rektori konferenciával egyetértve javasolta a kormánynak, hogy biztosítson 25 milliárd forint többlettámogatást a felsőoktatás számára.

– Egyelőre egy sokismeretlenes egyenlet számomra a jelenlegi helyzet, hiszen még nincs elfogadott költségvetésünk – mondja Berta Árpád professzor, a szegedi bölcsészkar dékánja. – A támogatásunk valószínűleg kevesebb lesz, mint

tavaly volt. A tanulmányi és információs központ (TIK) főépülte azt is jelenti, hogy sokkal jobban a zsebünkbe kell majd nyúlunk. Tavaly az egyetemi könyvtár fenntartása 270 millió forintba került, az idén a TIK üzemeltetése várhatóan 800 millió körül lesz. Ezt a pénzt a karoknak kell összeadniuk. Miután a bölcsészek nagy arányban használják az új bibliotékát, a karunkat ez a padlóra küldheti. Ha a kötelező béreme-

AZ ORSZÁGOS KÉP

A Debreceni Tudományegyetemen várhatóan 512 státus – ebből 350 nem oktatói – szűnik meg a következő hónapokban, mert az intézménynek közel 600 millió forintja hiányzik a kötelező bérfejlesztés végrehajtásához. A Miskolci Egyetem valószínűleg kétszáz dolgozójától lesz kénytelen megválni. Pécsen az orvostudományi centrumban, vagyis az egyetem huszonöt klinikáján a legdrágább a helyzet, elkerülhetetlennek tűnik, hogy a háromezer munkatárs néhány százaléktól megváljanak. A budapesti Eötvös Loránd Tudományegyetemen 740 millió forint hiányzik a béremelések kifizetéséhez, ezért várhatóan kétszáz dolgozót bocsátanak el.

léseket is végre kell hajtunk, akkor valószínűleg mi sem tudjuk megúszni elbocsátások nélkül. Konkrétumokat azonban mindaddig nem tudok, amíg nem látom a számokat. Azt hiszem, Szabó Gábor rektor úr túl optimistán nyilatkozott, amikor azt mondta: a béremeléshez szükséges hiányzó összeget saját bevételeiből pótolni tudja az egyetem. A bölcsészkarok minimális a sajátbevétele-előállító képessége, nem tudunk például szabadalmakat értékesíteni, mint más karok. Elsősorban a költségterítéses képzéseknek köszönhetően a kar tavaly 150 millió forintot tudott megtermelni, saját bevételeink idén is körülbelül ennyi lesz. Ez viszont kevés ahhoz, hogy ugyanazok a kondíciók megmaradjanak, amelyek 2004-ben voltak. Tény: most nincs akkora gondunk, mint az ELTE-nek vagy a Debreceni Tudományegyetemnek, ami azért lehetséges, mert az elmúlt években jobban összehúzták a nadrágszíjat a kar vezetése. De már az ezüstartalékokat éljük föl – hangsúlyozta Berta Árpád.

Sok a jelölt, de csak minden harmadik alkalmas szolgálatra

A maximumot kell nyújtania a rendőrnek, a határőrnek jelentkezőnek – fizikailag, szellemileg, pszichológiailag is. Bár akad, akit alkalmatlannak találunk, a Szegedi Rendészeti Szakközépiskola, illetve a helyi rendőrség, a határőrség és a tűzoltóság könnyedén feltölti a rendelkezésre álló keretet.

Három-négyszeres a túljelentkezés minden esztendőben a Szegedi Rendészeti Szakközépiskolában. A jelölteknek műveltségi teszten, fizikai, orvosi és pszichológiai vizsgán kell megfelelniük, ezért ide nehezebb bekerülni, mint más szakközépiskolába.

– Az első helyen végzett iskolánk tavaly a rendőrtanintézetek sportbajnokságán. Ez bizonyítja, hogy az itt tanulókat szoros mezőnyből válogatjuk – mondta Török Ágnes, rendőr ezredes, az iskola igazgatója. A diákoknak három lépcsőn kell megfelelniük a felvételhez. Az előzetes szűrést a megyei rendőr-főkapitányság, illetve határőr igazgatóság végzi, ezt követi az iskolai műveltségi és fizikai teszt, majd bizonyítaniuk kell egészségügyi és pszichológiai alkalmasságukat a Belügyminisztérium központi kórházában.

– Közterületre képzünk rendőröket, határrendészeket, ezért a stressz- és konfliktuskezelés nagyon fontos – magyarázta Fodor Sándor, rendőr alezredes az iskolai igazgatóhelyettese.

– Már a felvételin, de később is helyt kell állni, nem szabad elkomolytalankodni a dolgokat – érvet a végzős Juhász-Nagy Anikó, aki már egész kicsi korától határőr szeretett volna lenni. – Remélem, teljes mértékben megfelelek

Az egyenruhásoknál a fizikai felkészültség követelmény

Fotó: Schmidt Andrea

majd leendő munkahelyemen, függetlenül attól, hogy nő vagyok. Mert szerintem egy nőnek is tudnia kell határozottan fellépni, intézkedni.

– Tovább szeretnék tanulni a rendőrtisztai főiskolán, illetve később a jogi diploma megszerzése is célom – számolt be terveiről az elsőéves Szilasi László, aki inkább a fizikai, nem a műveltségi tesztet találta nehezként a felvételin.

– A tűzoltó hivatásra pályázóknak csak a fele alkalmas – jelentette ki Dudás Miklós ezredes, szegedi tűzoltóparancsnok. A keretet azonban fel tudják tölteni: legutóbb húsz jelentkezőt küld-

tek orvosi vizsgálatra, és kilenc újoncot vettek föl.

Budapesten az állományba vett tűzoltókkal rendszeresen foglalkozik pszichológus, hogy megkönnyítse a megrázó élmények feldolgozását. A megyei tűzoltóságoknak nincs pszichológusuk, a Csongrád megyei lánglovagok évente egyszer, a teljes körű egészségügyi ellenőrzés keretében esnek át pszichológiai vizsgálaton.

A Csongrád Megyei Rendőr-főkapitányság sajtóreferense, M. Toronykőy Márta tájékoztatása szerint az állományba jelentkezők mentális és egészségi állapotát a Belügyminisztérium kórhá-

zában vizsgálják. A rendőrnek készülököt megynkben a leg-többször egészségügyi problémák – például gerincferdülés – miatt utasítják el, de a jelöltek fele alkalmas – a köz szolgálatára és védelmére.

G. ZS.

KIZÁRÓ OKOK

Lánglovag nem lehet akármilyen. Meghívásítja a felvételt például a lúdtalp, az asztmát, a szívbetegséget, a szédülést, a tériszonyt, de még egy hiányzó ujjperc is.

A génkezelt kukorica nem kell Európának

Csempészett vetőmag bukkant fel

Csempészett génkezelt kukorica-vetőmag bukkant fel Békésben és Csongrádban, amely Romániából származik. Ez az olcsó fajta azonban, ha beporozza a hagyományosan termesztett, olyan „utódot” hoz létre, amely eladhatatlan.

A Vetőmagszövetség és Terméktanács információi szerint Magyarország keleti megyéiben több gazdálkodó Romániából szerzett be kukorica-vetőmagot. E termék is minden bizonnyal ezért került fel a bevásárló turizmus dinamikus változó ciklistájára, mert az itthonihoz képest feleannyiba kerül. Ráadásul elaltatja a gyantát, hogy a kukorica hibridek döntő hányada a nálunk is ismert világécegektől származik.

Ákár legyinthetnénk is erre a hírre, hiszen az alkalmanként pár zsákos tételek összeadódva sem rendíthetik meg az amúgy igen jelentős magyar vetőmagpiacot. Csakhogy félt, azért jóval olcsóbbak a csempészett vetőmagvak, mivel génkezelték. Míg ugyanis Magyarországon nem engedélyezett a genetikailag módosított, úgynevezett GMO-növények termesztése és felhasználása, addig Romániában igen. S mivel a kukorica szélporozta növény, egy-egy ilyen „fertőzési góc” az úgynevezett idegen beporzás révén több száz méteres körzetben okozhat genetikai szennyezést.

A legnagyobb gond a megtermett kukoricával lesz, az uniós kereskedői ugyanis nem vásárolnak génkezelt terményt. Kellemtelen meglepetés érheti majd azt a gazdát, aki most gyanútlanul becsempészi a GMO-t is tartalmazó vetőmagot, mivel egyrészt eladhatatlan áruja lesz,

TILTÁS

Magyarország az új uniós tagállamok közül elsőként hozott olyan átmeneti intézkedést, hogy az óvatosság elvét képviselve a génkezelt vetőmagok forgalmazását és köztermesztésbe vonását 2005. január 20-ától felfüggesztette. Ennek az a célja, hogy a tavaszi vetésbe ne kerülhessen génkezelt mag. A tilalmat megszegők géntechnológiai bírsággal számolhatnak, amely első alkalommal 300 ezertől 10 millió forintig, ismételt elkövetéskor pedig 1 milliótól 10 millió forintig terjedhet. Jelenleg folynak a kutatások, miként élhetnek egymás mellett a hagyományosan termesztett és a genetikailag módosított fajták.

másrészt megszegi a magyarországi hatályos törvényeket.

Hullán Tibor, a Vetőmagszövetség és Terméktanács igazgatója kifejtette, hogy nem a génkezelés ellen hadakoznak. Attól félnek, hogy a hazai termesztési viszonyok – birtokszerkezet, éghajlati adottságok – mellett könnyen „megtermékenyül” a mi kukoricánk a génkezelttől. Az agrártársadalomnak a kétfajta kukorica elkülönítésére fel kellene készülnie, ami nem egyszerű dolog. A terméktanácsot tehát nem az befolyásolja elsősorban, hogy a génkezelt kukorica humán vagy állat-egészségügyi szempontból veszélyes-e, ennek megállapítása ugyanis a tudósokra tartozik, hanem az, hogy a GMO-kukorica Európában eladhatatlan. Így is éppen elég bajunk van a tavaly megtermelt mintegy 8,5 millió tonna kukorica értékesítésével – tette hozzá a szakértő.

F. K.